

Çocuk Egemen Aile

Günümüzde anne baba olmak, geçmiş yıllara göre oldukça farklı bir zorluk taşıyor. Bizler bu anlamda ara kuşak olarak kabul edilmeliyiz aslında. Bir ayağımız geleneksel, bir ayağımız modern yaşamın içindeyken çocuklarımıza zamanında bizim sahip olamadığımız ne varsa ya da verebileceklerimizin en iyisi neyse vermeye çalışıyoruz.

Ebeveyn olmanın en sıkıntılı tarafı burası. Neyi ne kadar ve ne zaman vereceğimizi bazen bilemiyor, bazen sınırları şaşıyoruz. Ne kendimize ne de çocuklarımızın isteklerine sınır koyabiliyoruz. Neredeyse tüm yaşam biçimimizi çocuklarımızın okul, ders, ödev ve ihtiyaçlarına göre düzenlemeye başladık ve artık insan olarak, bir sosyal birey olarak tükenmeye başladığımızı hissediyoruz.

Bu nedenle son yılların belki de en önemli sonuçlarından biriyle yüzleşmek zorunda kalıyoruz: **Hepimiz çocuk merkezli ya da diğer deyişle çocuk egemen aileler olduk.**

AİLEDE GÖREV DAĞILIMI, ÇOCUKLARA SORUMLULUK VERMEK

Çocuk merkezli aile olduğumuzun en belirgin tarafı, evde bütün işlerin anne baba tarafından yapılıyor olması ve evle ilgili olarak çocukların en küçük bir sorumluluk dahi taşımamasıdır. Bu konuda çocuklarda kusur aramak yanlış olur.

Önce anne baba olarak çok küçük yaşlardan itibaren çocuklara yaşlarına uygun görevleri ve özellikle kendileriyle ilgili sorumlulukları öğretmek vermek bizim görevimizdi. Zamanında

yapamadığımız işler için çocukları suçlamak yerine şu andan itibaren eksik bıraktığımız sorumluluk paylaşma işine başlayabiliriz.

Çocuklar aile içinde bir çok konuda alınan kararlarda merkez olduklarını biliyorlarsa, maalesef anne baba olarak bizim çok fazla söz sahibi olmadığımızı ve istediklerini yaptırabileceklerini de biliyorlar demektir. **Oysa çocuk sonuç olarak çocuklar ve asıl kararlar her zaman anne babaya ait olmalıdır.** Bunun yolu da duruma göre değişmeyen, kesin ve net çizilmiş sınırlar ile **aile kurallarının** olmasından geçer.

EVDEKİ DÜZENİ, TATİL PROGRAMLARINI ÇOCUĞA GÖRE AYARLAMAK

Son yıllarda pek çok aileden aynı sözleri duyuyoruz: Tatile çıkacağız ama çocuğun sınavlarını bekliyoruz ya da çocuğun yaz okulu bitince tatil programımızı yapacağız.

Elbette ki çocukların okulları, dersleri, sınavları önemli. Ancak durumu biraz abarttığımız da bir gerçek. Hafta sonu gezmeleri, akraba, eş dost ziyaretleri, gidilecek yerler gibi konularda zaman zaman neredeyse tek söz sahibi çocuk oluyor.

Eğer çocuklar istemezlerse o hafta sonu aile büyükleri ziyaret edilmiyor ya da ailece ne zamandır gitmek istedikleri sinemaya çocuklar gelmek istemiyor. Ve her zaman çocukların sundukları alternatifler programa alınıyor. Sırf çocuklar mutlu olsunlar düşüncesiyle anne baba bütün planlarından vazgeçmek zorunda kalabiliyorlar. Sonuç olarak, istekleri yapılan ama yine de mutlu olmayan çocuklar ve çocukları için her şeyi yapan ama mutlu olmadıklarını görünce bir kat daha üzülüp mutsuz olan aileler. **Demek ki konu, çocukların her istediğini yapmak, bütün planları onların isteklerine göre düzenlemekten çok başka bir şeyle ilgili. Konu, evdeki otoritenin, yetkinin ve son söz hakkının kendilerine ait olduğunu bilen ebeveyn tutumlarıyla ilgili.**

EVDE KİMİN SÖZÜ GEÇİYOR?

Çocuklu ailelerde zaman zaman güç gösterileri, üstünlük kurma çatışmaları yaşanması son derece normal. Çocukların farklı kişilikleri olduğunu, büyümeleri sırasında şekil alan kişiliklerine ve yapılarına uygun olarak isteklerinde ve beğenilerinde de farklılaşmaların olacağını biliyoruz.

Bazen ebeveynleri zorlayıcı, inatçı yapılarıyla baş etmek gerçekten sıkıntı verici olabiliyor. Ancak yine de çocuklarla olan ilişkimizde sınırları olduğunu hissettirmek gerekiyor. Anne baba olarak çocuklarımızı sınırsız seveceğiz elbette, **ancak davranışlarında ve isteklerinde sınırları olması gerektiğini çok küçük yaşlarda hissettirmek çok büyük önem taşıyor.**

Eğer siz de;

- Bir Karar Alma Aşamasındayken, Çocukların Ne Tepki Vereceği Konusunda Endişeler Yaşıyorsanız,
- Eşinizle Verdiğiniz Bir Kararı Ya Da Programı Çocuklarınıza Nasıl Açıklayacağınızı Düşünüyorsanız,
- Onlar Yokken Kendinize Ait Bir Plan Ya Da Program Oluşturamıyorsanız,
- Önceden Yapılmış Programlarınızı Çocukların İsteklerine Göre Değiştiriyorsanız,
- Siz Çok İsteseniz Dahi, Çocukların İstemediğini Gördüğünüzde İsteklerinizden Vazgeçebiliyorsanız,
- Bütün Planlarınızı Çocuklarınızın Hayat Akışlarına Göre Düzenlenmişse,
- Bir Arada Olduğunuzda Neler Yapmanız Gerektiği Konusunda Söz Hakkını Çocuklara Veriyorsanız Ve Onların İsteklerine Göre Program Yapıyorsanız, **Evde Kesinlikle Çocukların Sözüünün Geçtiğini Bilmenizde Fayda Var.**

ÇOCUK EGEMEN AİLEDE ORTAYA ÇIKAN SORUNLAR

Çocuklarının isteklerine göre davranan ailelerde çocuklar hem mutlu değillerdir hem de istekleri bir türlü bitmez. Önce anne babalar çocukları mutlu olsun, düşüncesiyle bütün hayat ritimlerini onlara

göre ayarlarlarken bir süre sonra bu durum gerçekten sıkıntı yaratır ve aileler bu aşamadan sonra nasıl geri adım atacaklarını bilemezler.

Üstelik pek çok sorun yaşadıkları da bir gerçektir.

- Çocuklar her şeyden önce empati kurmayı yani başka insanların isteklerine ve duygularına anlayış göstermeyi öğrenemezler.
- Anne babalarına isteklerini yaptırmayı başaran çocuk aynı şeyi diğer insanlardan da bekler ve bu istekleri karşılık bulmadığında saldırganlaşabilir, çatışmacı bir tavır geliştirebilir.

- Evdeki merkez figür olması çocukları ben merkezci bir kişiliğe yöneltebilir. Dünyanın kendi çevresinde döndüğünü düşünen, uyumsuz, sosyal ortamlara yabancı bir birey olarak yetişir.
- Zaman içinde anne baba çocuğun isteklerine aykırı bir şey yaparsa, çocuk, onları suçlayan, tavır alan, agresif tutumlar geliştirebilir.
- Çocuk büyüdükçe kendisini alması gereken kararları almaktan kaçınır, tüm sorumluluğu başkalarından bekler, işler ters gittiğinde ya da beklediği sonuçları alamadığında suçu başkalarına atar.
- Her istediği yapılan, evde anne babasını yöneten ve yönlendiren konumda olan çocuk mutsuz, tatminsiz, kararsız, müskül pesent bir insan olarak yetişir.
- **Beklemeyi, isteklerini ertelemeyi, sabretmeyi öğrenemeyen çocuklar, çocuk egemen ailelerin eseridir.**

DENGEYİ SAĞLAMAK

Anne baba olduğumuz anda hayatımızın tamamen değiştiği bir gerçek. İnanılmaz büyük bir sorumluluğun altına girdiğimiz gibi, kendimizden önce düşüneceğimiz çocuklarımızın varlığı hayata bakış açımızı, beklentilerimizi de değiştiriyor.

Çocuk yetiştirmek önemli bir görevdir ve bu görevi yaparken zaman zaman yanlışlar ya da aksaklıklar ortaya çıkabiliyor. Maalesef anne babalık doğuştan getirdiğimiz bir yetenek değil. Zaman içinde öğreniyor, deneyim kazanarak ustalaşyoruz.

Her çocuk farklı olduğundan her

çocuğumuzda farklı özellikler görüyor, şaşırıyor, mutlu oluyor, bazen kızıyoruz. Onlar bizim kopyalarımız değil, onlar bizim özelliklerimizin bazılarını taşıyan ama tamamen farklı bireyler.

Bizler anne babaları olarak onları hayata hazırlıyoruz. Ya da acaba hazırlayabiliyor muyuz? İşte bütün mesele burada: Anne baba olarak çocuklarımızla olan ilişkilerimizde dengeyi kurabiliyor muyuz?

Çocuklar, doğdukları andan itibaren doğaları gereği benmerkezcidirler. Sürekli talep eden taraftırlar. Hayatlarının ilk yıllarında, özellikle öz bakım becerilerini kazanana kadar geçen süre içinde çocuklarımıza daha korumacı, daha kontrollü davranmamız gerekiyor elbette.

Ancak bu süreler içindeki her gelişim aşamasında yapabilecekleri görevleri vermek, bazı sorumluluklar için onları hazırlamak adına çok önemlidir.

Çok küçük yaşlarda ufak tefek işler yapabilirler, kendi ihtiyaçlarını karşılayabilirler. Bu, onların emeğe, zamana ve insana saygı geliştirmelerini sağlar. Kendilerinden başa insanlar olduğunu, onların da istekleri olduğunu, üzülebileceklerini, duyguları olduğunu öğretmenin ilk adımları bu şekilde atılabilir.

Çocuklarımızla kurduğumuz ilişkide özellikle aile bütünlüğünü ilgilendiren konularda çocukların değil anne babanın sözü geçmelidir.

Ev değiştirmek, ikinci ya da üçüncü bir çocuk sahibi olmak gibi önemli kararlarda çocuklara danışılmamalıdır bile. Eğer bu tip önemli kararlarda çocuğun fikirlerini ön plana alır, ona söz hakkı verirseniz çocuğunuz pek çok karara katılma hakkını kendinde görecektir.

Belli konularda fikri alınabilir ama örneğin ev değiştirilecekse, bu konuda çocukla konuşulması yanlış olur. Ancak odasının düzenlenmesi konusunda çocuğun zevki, istekleri göz önünde bulundurulmalıdır. Yine okul seçimi gibi bir konu varsa, bu konuda karar çocuğa bırakılmamalıdır. Ancak okul malzemeleri çocukla birlikte alınmalıdır.

ÖNERİLER

Unutulmaması gereken en önemli nokta ailenin temel yapısının öncelikle anne babadan oluştuğu, çocukların bu temel yapıya sonradan katıldıklarıdır. Çocukların istekleri, beklentileri yerine getirilecekse bile bu isteklerin ailenin tümünün isteğiyle uyum içinde olması ve tek taraflı gerçekleştirilecek eylemler olmamasına dikkat edilmelidir.

Her şeyin çocuğun yararı gözetilerek anne baba tarafından düşünüldüğü bir ailede çocukların isteklerinin önünün alınamayacağı bilinmelidir. **Zaman zaman isteklerinin olmayacağını görmek, çocuklarda isteklerine kavuşmak için çaba harcamayı, kendine güven duygusunu, emeğin değerinin farkına varmayı, savaşmayı, kaybetmeyi, rekabet duygusunu, motivasyonu geliştirip, güçlendirecektir.**

Çocuk egemen bir aile olduğunuzda çocuğunuz için harika bir hayat hazırladığınızı, aksine onun elinden bu duyguları aldığınızı unutmayın.

Çocuk merkezli aile olmak aslında bir süre sonra anne babalar için de çekilmez bir hal alabiliyor. Hem anne babalar mutsuz oluyorlar, hem de çocuklar. **Üstelik çocukların her isteklerinin yapıldığını görmeye değil, tutarlı bir disipline ihtiyaçları vardır.**

Disiplin demek, hem bir birey olarak hem de toplumsal bir varlık olarak, kendisiyle ve çevresiyle barışık olarak, sınırlarını bilerek yaşamayı becerebilecek donanımlara sahip çocuklar yetiştirmek demektir.

Anne baba olarak sizin ayrı, çocuklarınızın ayrı hayatları olması gerektiğini göz önünde bulundurun ve **hayatınızın sadece çocuklarınızdan oluşmadığını dikkate alın.**

Hazırlayan: Bahri UYSAL / Psikolojik Danışman

Kaynak: <https://www.serapduygulu.com.tr/makaleler/cocuk-ergen/ailede-cocuk-egemenligi---cocuk-merkezli-aileler.html>